

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΠΟΛΥΤΗΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΕΤΑΡΤΗ 2 ΙΟΥΛΙΟΥ 2003
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)**

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ενόψει της νέας χιλιετίας, το ανθρώπινο γένος είναι υποχρεωμένο να σχεδιάσει ένα νέο εκπαιδευτικό σύστημα και να διαμορφώσει τους όρους ενός νέου πολιτισμού. Και είναι υποχρεωμένο να το πράξει τούτο -επιτρέψτε μου να επισημάνω- όχι γιατί το εκπαιδευτικό σύστημα και ο πολιτισμός του παρελθόντος απέτυχαν, αλλά διότι άλλαξε η κοινωνία. Τίποτε από όσα ο άνθρωπος μπορεί να σκεφθεί και να δημιουργήσει -αν πρόκειται να καταστεί βιώσιμο- δεν είναι δυνατό να υπάρξει ερήμην της κοινωνίας. Αλλάζουν οι κοινωνικές συνθήκες; Αλλάζουν, επίσης, οι ιδέες, οι πεποιθήσεις, οι μορφές της τέχνης, οι επιστημονικές αντιλήψεις και ούτω καθεξής.

Σήμερα η συζήτηση για την κοινωνική αλλαγή επικεντρώνεται στο αίτημα για συνεργασία και συνύπαρξη των λαών, στην προσπάθεια να οδηγηθούμε από ένα πλήθος μικρών και μεγάλων κοινωνικών συνόλων σε μια ενιαία κοινότητα ανθρώπων. Το πιο απτό και προχωρημένο δείγμα δημιουργίας στην εποχή μας μιας ευρύτερης από τον παραδοσιακό τύπο κράτους κοινωνίας είναι ασφαλώς η Ευρωπαϊκή Ένωση. Το εγχείρημα, βέβαια, δεν είναι νέο στην ιστορία. Τηρουμένων των αναλογιών, τόσο κατά το απώτερο όσο και κατά το πρόσφατο παρελθόν, επιχειρήθηκε να δημιουργηθούν μεγάλοι κοινωνικοί σχηματισμοί. Έτσι, τον 4ο αιώνα π.Χ., ο Μέγας Αλέξανδρος κατόρθωσε να συνενώσει πολλές κοινωνίες ανθρώπων σε ένα ενιαίο κράτος, ενώ μόλις τον περασμένο αιώνα δημιουργήθηκαν οι συνασπισμοί της Σοβιετικής Ένωσης και της

Γιουγκοσλαβίας. Η μοίρα όλων αυτών των προσπαθειών ήταν κοινή: κάποια στιγμή να διαλυθούν εις τα εξ ων συνετέθησαν.

Εκείνο, ωστόσο, που χαρακτηρίζει την προσπάθεια δημιουργίας μιας ενιαίας κοινότητας ανθρώπων στην εποχή μας -και μπορεί να δικαιολογήσει την αισιόδοξη πεποίθηση ότι η συνένωση των ανθρώπων που οικοδομείται σήμερα δεν θα έχει την ίδια τύχη με τους κοινωνικούς συνασπισμούς του παρελθόντος- είναι ο τρόπος με τον οποίο συντελείται αυτή. Εν αντιθέσει προς το βίαιο, επαναστατικό και κατασταλτικό τρόπο, με τον οποίο επιχειρήθηκε κατά το παρελθόν η διαμόρφωση της νέας μορφής της κοινωνίας, σήμερα αυτή επιδιώκεται με συναινετικές διαδικασίες. Η συγκρότηση και η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ορισμένως, έχουν οικοδομηθεί -και συνεχίζουν να οριοθετούνται- μέσα από συνεννοήσεις, διαπραγματεύσεις και κοινές αποφάσεις.

Όσο, όμως, και αν δικαιούται να αισιοδοξεί κανείς ότι με τον ειρηνικό και συναινετικό αυτόν τρόπο η Ευρώπη οδηγείται σταθερά σε μια ενιαία κοινότητα πολιτών, δεν μπορεί παρά να τρέφει κάποια ανησυχία για το είδος της κοινωνίας που θα διαμορφωθεί και, ειδικότερα, για την πνευματική υφή της. Προσωπικά προβλέπω αφενός μεν ότι η σχεδιαζόμενη μορφή εκπαίδευσης, όσο και αν τυπικά θα καλύπτει ολόκληρη την κοινωνία της Ενωμένης Ευρώπης, στην πραγματικότητα θα αναδείξει μεγάλες ανισότητες, αφετέρου δε ότι ο ευρωπαϊκός πολιτισμός θα οδηγηθεί σε μια προοδευτική άμβλυνση, που ενέχει τον κίνδυνο του εκφυλισμού τελικώς.

Είναι λογικό, συγκεκριμένα, η Ευρωπαϊκή Ένωση, στην προοπτική μιας ενιαίας κοινωνίας πολιτών, να αναζητεί τη θέσπιση ενός κοινού τύπου εκπαίδευσης, όπως ως τώρα σε μια εθνική κρατική οντότητα, στην Ελλάδα λόγου χάρη, ισχύει το αυτό εκπαιδευτικό σύστημα σε όλη την επικράτεια της: δεν υφίστανται άλλοι νόμοι για την εκπαίδευση των πολιτών των Αθηνών, άλλοι νόμοι για την εκπαίδευση των

πολιτών της Θεσσαλονίκης, άλλοι για την εκπαίδευση των πολιτών της Κρήτης και ούτω καθεξής.

Θεοδόσης Πελεγρίνης,
«Ασκήσεις Φιλοσοφίας για τη ζωή και την τέχνη»,
εκδ. Ελληνικά Γράμματα, (Διασκευή)

A. Να γράψετε στο τετράδιό σας μια περίληψη του κειμένου που σας δόθηκε (100-120 λέξεις).

Μονάδες 25

B1. Να αναπτύξετε με 70-80 λέξεις το νόημα του παρακάτω αποσπάσματος του κειμένου: «**Όσο όμως και αν δικαιούται ... για την πνευματική υφή της**».

Μονάδες 10

B2. Να προσδιορίσετε το είδος του συλλογισμού που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στην πρώτη παράγραφο του κειμένου και να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.

Μονάδες 5

B3. Να γράψετε ένα συνώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου: **απτό, εγχείρημα, συνασπισμός, συντελείται, ενέχει.**

Μονάδες 5

B4. Να εντοπίσετε δύο σημεία του κειμένου στα οποία ο συγγραφέας κάνει μεταφορική χρήση της γλώσσας.

Μονάδες 5

Γ. Το επόμενο φύλλο της εφημερίδας του σχολείου σας είναι αφιερωμένο σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συμμετέχοντας στο πρόγραμμα αυτό να γράψετε ένα άρθρο σχετικά με τους σκοπούς και τις αξίες εκείνης της εκπαίδευσης που θα βοηθήσει τους νέους ανθρώπους να ενταχθούν συνειδητά στην

κοινότητα των Ευρωπαϊκών λαών και να συμβάλουν στην ενίσχυση της ενότητάς της (500-600 λέξεις).

Μονάδες 50

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε.
Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης: τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης: μετά τη 10η πρωινή.

**ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ
ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ**